

entrevista

SALVADOR MACIP

Científic i escriptor

**«Estem creant una generació
de científics excel·lents,
però ens falta tota la base»**

LLUÍS FREIXAS MASCORT > TEXT
JOAN CASTRO > FOTOGRAFIA

Salvador Macip (Blanes, 1970) és un esperit renaixentista. Resulta inevitable dir que és metge i doctor en genètica molecular, un investigador que va treballar en recerca oncològica a l'hospital Mount Sinai de Nova York entre 1998 i 2008, i que actualment dirigeix un equip d'investigació també en el terreny de la lluita contra el càncer a la Universitat de Leicester, a Anglaterra; però dir-ho és tan inevitable com incomplet. Macip és també un escriptor amb una desena de llibres publicats, un divulgador científic amb una extraordinària capacitat comunicativa, un músic a hores lliures, un col·leccionista compulsiu de llibres, discos i còmics, un pare de família, un home amb gran sentit de l'humor, i un conferenciant que omple la sala de conferències el mateix dia que es juga un Real Madrid-Barça. Poca broma.

Hem quedat a casa dels seus pares, a Blanes. Decidim començar per les fotografies, al passeig del Mar. Parlem mentre posa. Primer comentem trivialitats, poc després hem començat l'entrevista sense adonar-nos-en. Parla de pressa, amb vehemència. Encomana entusiasme i l'entusiasme et fa oblidar la necessitat de prendre notes. Respon les preguntes a tota velocitat mentre segueix les indicacions del fotògraf. Hi té traça i un aire de serena resignació.

—No és pas la part que més m'agrada de la meua feina —afirma referint-se a la sessió fotogràfica—, però entenc que és ineludible. Tant la divulgació científica com la promoció dels llibres t'obliguen a l'exposició mediàtica i has d'acceptar el joc. Així que amb el temps he après algun truc per posar-me davant de les càmeres.

—Parlant del peatge mediàtic, no voldria pas fer les preguntes que ja li

fa tothom. Què li molesta més que li demanin: quan es curarà el càncer o com ho fa per mantenir el seu ritme d'activitat?

—Totes dues preguntes surten sovint, però és lògic. El científic s'ha d'apropar al públic i ha d'aprofitar totes les oportunitats que tingui per explicar què fa. No és una opció, és un deure. Els científics ens gastem els diners dels ciutadans en uns experiments caríssims i que no tenen resultats immediats. Per tant, hem d'explicar què fem, en què es pot traduir aquesta inversió, i explicar que els resultats potser no es veuran fins d'aquí a deu anys. Quan es curarà el càncer és una pregunta inevitable, però no em molesta ni crec que cap divulgador s'hagi de molestar perquè li repeteixin. I no és una pregunta que es respongui amb un sí o amb un no o amb una data. Com més en sabem, més veiem que és una malaltia molt complexa i que és improbable que trobem fàrmacs que l'eliminïn. Segura-

ment es tractarà més de controlar-lo i poder-lo convertir en una malaltia crònica. I no ens podem cansar de repetir-ho. Pel que fa al meu ritme d'activitat... deu ser una cosa genètica!

—I aquest afany de comunicar és generalitzat? Vas al metge o a l'advocat i tens la sensació que tothom parla amb tecnicismes.

—És possible que els especialistes utilitzin el llenguatge tècnic per marcar distància i donar sensació de coneixement en lloc de mirar de fer-se entendre, però és un error. És absurd voler posar barres entre tu i el públic. Jo m'ho passo molt bé anant a instituts i procurant parlar als estudiants amb un llenguatge adequat. La gent és intel·ligent i té preguntes interessants a fer. Només les has de respondre adequadament, i és un repte molt estimulante trobar la manera de comunicar-te amb eficàcia tant amb una persona de noranta anys com amb un estudiant de quinze.

***La gent és intel·ligent
i té preguntes interessants a fer.
Només les has de respondre adequadament***

—Li va costar trobar aquest registre per fer assequibles els seus llibres de divulgació al lector corrent?

—Al principi, sí. Des del primer moment vaig tenir el propòsit de ser planer, i malgrat que en el primer llibre parlava de les coses que més controlo —l'envelliment, el càncer, les coses que faig cada dia—, estava tan acostumat a escriure per a científics que no em va ser gens fàcil trobar la fórmula. Quan em rellegia, veia que parlava com si em dirigís a un col·lega i pensava: «Això no ho entendre ningú». Ara ja he adquirit experiència i penso que he trobat el to. Si més no, la gent em comenta que sí, que s'entén. I crec que hem de fer aquest esforç perquè els científics tenim coses interessants a dir, però sovint no sabem dir-les. A vegades veus científics de primera línia a la televisió i penses: «Noi, no t'ha entès ningú».

—Potser els científics no saben explicar-se, però ¿no serà també que

el periodisme demana missatges esquemàtics que acaben sent caricatures sense matisos i que això ho exigeix l'audiència?

—Probablement. La responsabilitat de la baixa qualitat de la divulgació al nostre país és de tota la cadena. En primer lloc, el científic té por de sortir del laboratori, i quan en surt no s'explica bé. En segon lloc, el periodista científic moltes vegades és el becari que acaba d'arribar. I en tercer lloc, el públic demana titulars vistosos. «S'ha descobert tal cosa per curar el càncer»: aquest és el titular que el lector vol i que el periodista li dona. Hauríem de mirar de trencar aquest cercle.

—És un problema exclusiu d'aquí o generalitzat?

—A Anglaterra això és força diferent. Allà hi ha més interès per la ciència i una base més àmplia entre el públic. Aquí, de científics que ens dediquem a la divulgació, som quatre. Allà hi ha divulga-

dors de primer nivell que s'hi dediquen des de fa molt i els llibres divulgatius tenen molta més sortida, mentre que aquí el públic te l'has de guanyar pas a pas. I la gent comprèn la importància de la ciència i de la recerca fins al punt que la donació de diners és freqüent: el que es fa aquí per la Marató de TV3 un cop l'any, a Anglaterra es fa de manera permanent. La gent dóna diners perquè sap on aniran i per a què serviran.

—Aquí n'estem prou orgullosos, de la nostra Marató. Ara em dirà que som uns insolidaris?

—No, no, està molt bé, i si ho comparem amb la resta de la península potser és fantàstic, però això hauria de ser tot l'any. La ciència necessita recursos i els diners que donem revertiran en la societat. Això ho hauríem de tenir molt clar. Encara ens falta una mica per arribar al model anglès, que seria potser un exemple de referència, però a poc a poc ens hi anem acostant.

No hi pot haver barreres econòmiques en educació. Ha de dependre de la capacitat de cadascú

La imatge del científic

Quina deu ser la imatge d'un científic? Un home calb, amb barba, ulleres de pasta i bata blanca, que observa provetes i matrassos amb aire circumspecte? De barba i ulleres de pasta, en Salvador Macip en porta, certament. Macip és calb, també. Però l'aire circumspecte no el té. Les bates blanques es veu que als laboratoris abunden poc: surten dels armaris per a les fotografies i les inspeccions.

Com parla un científic? Macip ho fa amb una velocitat i un entusiasme extraordinaris. I riu molt. Quins són els interessos d'un científic? A l'estudi on parlem estem rodejats de llibres, però sobretot de còmics i discos –compactes i de vinil–. Hi ha els volums de Tintín, Astèrix i Obèlix, i d'altres personatges de línia clara, però també té, immaculadament enquadernades, col·leccions de *Cairo*, *El Víbora* i *Don Miki*.

En un relleix de la biblioteca hi ha un grup de joves amb els cabells llargs. Un dels joves és ell amb una llarga cabellera rossa. El grup es dedicava al rock dur: versions de Deep Purple, per exemple. Tal com manen els cànons del rock i de la vida al costat salvatge, a vegades algun músic actuava amb un puntet d'inspiració alcohòlica. Macip diu que ho va provar una vegada i no hi va tornar mai més: es va trobar fatal i va aguantar com va poder. Acabava de descobrir que li escau la sobrietat i que necessita tot el cervell, sense neurones de baixa. Més endavant va canviar el rock dur per la música electrònica. En el moment d'escriure aquestes línies el seu últim auditori havien estat els companys de llar d'infants del seu fill.

Heus aquí el perfil només esbossat d'un científic que viu un exili autoimposat per poder-se dedicar a una feina per a la qual està capacitat i que la societat reclama. Pot semblar una víctima de l'escàs interès del país per la ciència, però un tendeix a pensar més aviat que la víctima és el país, que està distret comptant les monedes que té a la mà i no veu les que perd pel forat de la butxaca.

—I aquest no és un problema de model? Potser aquí donem per suposat que la recerca és una competència pública i en canvi quan es posen exemples de referència internacional surten els Estats Units o Anglaterra, que són models bàsicament privats o híbrids.

—Crec que és una qüestió històrica: aquest és el país del «que inventen ells». Tradicionalment hem vist la ciència com una cosa supèrflua, com un extra que et pots permetre si tens temps i diners, mentre que altres països han entès que la ciència és un motor i una font de riquesa i de cultura. A més, les inversions a llarg termini en aquest país costen de veure. Quan entra un polític fa un pla a quatre anys, perquè a vuit anys o a setze ja no el preocupa en absolut. Des que jo vaig marxar, fa tretze anys, han canviat coses i s'ha millorat molt, és cert, però la majoria de plans tenen aquesta manca de visió més enllà del mandat del polític que els impulsa. S'ha de pensar més enllà de les pròximes eleccions. Les retallades que es fan ara en investigació es notaran d'aquí a deu anys, no l'any vinent.

—També deu haver-hi una qüestió de rendibilitat econòmica. Hi ha models, com el nord-americà, en què la investigació és essencialment privada i busca rendibilitat. Aquí no es deu donar sovint aquest cas.

—Es dona poc, i atreure l'empresa privada no és fàcil. Si tornem al model anglès, com a exemple de model intermedi entre el públic i el privat, la investigació es nodreix de diners públics en una part molt important, però també de les empreses privades i dels ciutadans. Més de la meitat dels recursos destinats a la investigació per a la lluita contra el càncer prové directament de la butxaca dels ciutadans, no pas dels impostos. Imagina la quantitat de milions de què parlem, i aquesta franja del finançament, que permetria fer moltes coses, l'estem perdent. Això obli-

YOLANDA PORTER

ga a una ciència de mínims. Aquí estem parlant d'uns quants grups que investiguen, que són molt bons, amb projecció internacional, però per sota no hi ha ningú. És com si un equip de futbol tingués el Messi i alguna altra estrella, però si no hi ha defensa, ni hi ha mig camp, ¿qui puja la pilota a dalt? Estem creant una generació de científics d'excel·lència, però falta tota la base. Ens falta el planter, ens falta la Masia. Com es pretén que la ciència sobrevisqui a deu o vint anys vista?

—Vol dir que estem formant científics que després no podran tre-

Les retallades que es fan ara en investigació es notaran d'aquí a deu anys, no l'any vinent

ballar, amb el cost que això suposa en diners públics?

—La inversió hauria de ser més raonada. No es pot invertir la major part del capital en la formació de doctorands i científics de base perquè després hagin de marxar. Potser seria raonable formar menys investigadors i invertir part d'aquests diners en recerca perquè puguin treballar a casa, si no els diners que s'han destinat a formació es perden i donen rendibilitat a fora.

—Parlant en plata: sobren universitaris.

—S'han de distribuir els recursos de forma més lògica. Si hi ha diners per a

tot, fantàstic. Si no hi ha places per a tothom, potser ens podríem estalviar part dels diners que invertim en enviar gent a fora i invertir-los a crear places perquè es puguin quedar els pocs que hi ha. El cafè per a tothom és l'ideal, i és molt bonic si tens diners per fer-ho. Si tothom va a la universitat, i tothom té un doctorat, i tothom té plaça per investigar, magnífic! Però s'ha de ser raonable. No pots tenir un programa de formació de científics fantàstic si el país no els pot absorbir. Bé, de poder, sí que pots, però estàs llençant els diners i se n'aprofitaran Anglaterra i els Estats Units.

—Així, o creem frustrats o exiliats.

—Més o menys. Jo he vist els dos sistemes, i l'americà és exactament el contrari: només les elits econòmiques accedeixen a la formació superior, però qui surt de la universitat amb una carrera té feina –tot i que ara potser això s'hauria de matisar una mica, per la crisi. Aquí, en canvi, el caixer del McDonalds és llicenciat en dret. No sóc partidari del model americà, que no inverteix tant en la formació per a tothom i pot destinar més a investigació, de manera que recorre a buscar llicenciats a fora i atrau immigrants d'alt nivell. Però tampoc trobo raonable formar gent que no pots absorbir. Això és llençar diners.

El tòpic de la vella Europa culta davant de la cultura del fast food és falsa, com és fals que el model americà sigui perfecte

Tan escriptor com científic

—Vostè ha publicat llibres divulgatius, novel·les, llibres infantils, manté un bloc molt seguit, escriu en mitjans de comunicació generalistes. Aquest afany comunicatiu, a part del convenciment, deu ser també una qüestió de temperament.

—Sí, faig moltes coses perquè sóc hiperactiu, tinc interessos molt diferents, i això ja va amb la meua personalitat. Tocar tecler tan diferents requereix organitzar-se bé, dedicar-hi temps i ganes, per això la gent em pregunta sempre com m'ho faig: doncs organitzant-me bé i dormint poc, però és que no sabia ser d'una altra manera.

—Li molesta quan li demanen si se sent més científic o escriptor?

—No és que em molesti, però no entenc els que consideren que escric com un *hobby*. Jo no escric com un passatemps, hi poso la mateixa voluntat i la mateixa responsabilitat que hi poso al laboratori. Quants escriptors es guanyen la vida amb l'escriptura? La majoria se la guanyen fent articles, amb conferències, amb càrrecs de gestió en institucions culturals. Aleshores ells són escriptors, però jo, com que sóc científic i em guanyo la vida en un laboratori, es veu que sóc un escriptor amateur. Al cap i a la fi, un percentatge molt important de la feina de científic és precisament escriure. D'una manera o una altra, em passo el dia teclejant.

—Des del 2005 ha publicat un llibre cada any, excepte el 2009. M'imagino que la majoria són projectes de llarg recorregut i que el calaix és fondo.

—Sí, escric amb molta disciplina, cada nit, quan tothom dorm. Quan va sortir *Mugrons de titani*, la primera novel·la que vaig escriure a quatre mans amb Sebastià Roig, feia anys que hi treballàvem. I en *Ullals* també hi hem treballat quatre anys. Per això els llibres han sortit amb tanta proximitat, perquè hi treballava de molt abans. Tinc carpetes plenes d'històries a mig fer, perquè tot i que només fa sis anys que publico, tota la vida he estat escrivint. Després, treballo amb la màxima regularitat i disciplina. No escric quan trobo el moment, sinó que escric de manera sistemàtica, cada dia. D'altra banda, treballo sempre en més d'un projecte a l'hora. Hi ha gent que només es pot concentrar en una cosa. Jo, no: poques vegades escric un sol llibre, sempre treballo en unes quantes històries al mateix temps i puc passar d'una qüestió a l'altra amb facilitat.

—Tinc la impressió que a *Mugrons de titani*, tant Sebastià Roig com vostè eren conscients de fer literatura *pulp*, però que ara ja no acceptaria aquesta etiqueta.

—És clar, a *Mugrons de titani* hi havia totes les referències que teníem de la cultura popular, des del còmic de superherois a Mortadel·lo i Filemó, de la literatura de ciència ficció al cinema de sèrie B. Després a cada novel·la jo he intentat plantejar-me reptes diferents. A *El rei del món*, que és una de les que n'estic més content, el protagonista és un delinqüent de poca volada del Bronx, i vaig fer un es-

forç d'adaptació al català del llenguatge d'argot d'un jove negre marginal novaiorquès. Això no s'havia fet mai en català, i em pot haver quedat més o menys bé, però almenys vaig provar una cosa nova. En altres novel·les he fet altres tipus de recerques, però en general he buscat la immediatesa i el ritme. Penso que no podem escriure avui com al segle XIX. Potser tenia sentit que en una novel·la del XIX ens descrivissin un paisatge determinat perquè no l'havíem vist mai, però ara que els mitjans audiovisuals ens l'han mostrat centenars de vegades, la nostra escriptura ha de ser una altra. Hem de tenir present quina mena de referents culturals tenen els lectors actuals i incorporar-los a la literatura, si no ens quedarem antiquats i al final no llegirà ningú. A *Ullals* també hem intentat transmetre aquest concepte de ritme i narrativa cinematogràfica, a banda que el títol és un homenatge a *Jaws* d'Steven Spielberg, que aquí es va traduir per *Tauró*... Hem buscat diàlegs molt dinàmics i que l'engranatge de l'acció fos eficaç. M'interessa l'exemple de Richard Brautigan i de Kurt Vonnegut, que no tenen equivalent en la literatura catalana, i als quals vaig intentar homenatjar a *El joc de Déu*.

—Ja he llegit que està molt cansat de novel·les de relacions i de personatges que es delecten amb les seves neurosis.

—És una manera de parlar. A mi fins ara no m'ha interessat escriure aquestes novel·les, però el canvi de llenguatge també es pot fer. L'última novel·la d'Eduard Marqués, *L'últim dia abans de demà*, que és excepcional, té un llenguatge molt contingut, on no hi sobra ni una paraula, amb ritme, i és una novel·la de relacions. Jo busco escriure llibres diferents i atrapar el lector amb tècniques d'inspiració audiovisual, el ritme cinematogràfic, la narrativa del còmic, la brevetat i concisió de la televisió... El deure de l'escriptor és estar sempre buscant camins nous per explicar cada història de la millor manera possible.

—I com es resol sense mesures di-
guem-ne antisocials?

—No es tracta de fer una universitat econòmicament elitista. No poden haver-hi barreres econòmiques en educació. Ningú no hauria de definir les seves possibilitats d'educació en funció dels diners: ha de dependre de la capacitat de cadascú. Ara, en un sistema universitari essencialment públic no es pot permetre que algú es passi deu anys per acabar dret. Si s'ho paga de la seva butxaca, que s'hi passi tota la vida, estudiant, però el país no s'ho pot permetre. Hauríem de trobar un model raonable sense caure en l'altre excés.

—El model britànic, d'universitat privada concertada, s'acostaria més al model que defensa?

—Sí, és un model intermedi. Tampoc no crec que sigui perfecte, però en podríem aprendre alguna cosa.

—No sé si és tot Europa o Espanya en particular, però vostè té la sensació que ens mirem els Estats Units amb

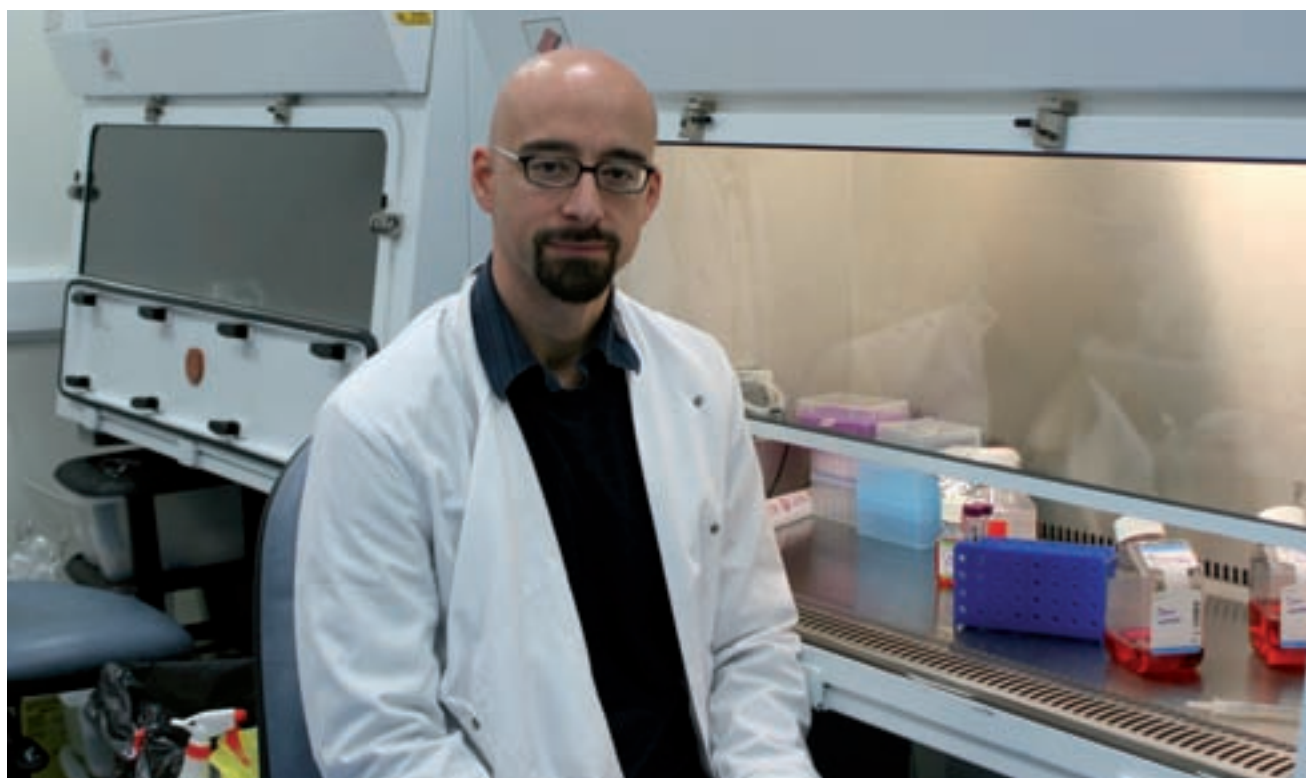
una certa superioritat moral? Perquè després resulta que vostè i gent com vostè han hagut d'anar allà, per treballar.

—Jo que he viscut allà sóc conscient que Amèrica té coses fantàstiques i coses horroroses. Crec que és absurd mitificar els Estats Units i pensar que els hem de copiar en tot. Jo procuro veure'ls de manera objectiva. En tot cas el tòpic de la vella Europa culta davant de la cultura del *fast food* és falsa, com és fals que el model americà sigui perfecte. Estats Units és un país fantàstic amb virtuts i valors molt interessants. Són gent molt treballadora i molt competitiva –i a vegades fins a extrems absurds, és veritat. A més és un país molt cohesionat, cosa que no tenim a Europa. És un país molt gran i divers, però capaç de sentir-se molt unit des del punt de vista nacional, encara que el nacionalisme pugui semblar-nos una mica ridícul. Ara: és una exageració del capitalisme, i sí, hi ha aspectes que em resulten absurds, com el sistema sanitari o, fins a cert punt, l'educatiu.

—Parli'm de quan va marxar. Repassant la seva trajectòria un té la impressió que va acabar el doctorat, va enviar uns quants currículums i, apa, a esperar sort. És una impressió falsa, suposo. Alguna cosa devia haver-hi en aquells currículums.

—Sí, alguna cosa els devia interessar [riu], però va anar força així. En el seu moment vaig ser una mica naïf: no més vaig escollir els llocs que feien coses que em resultaven atractives i els vaig enviar un correu electrònic de sol·licitud. Si m'hagués aturat a pensar-ho un moment potser hauria decidit que picava massa alt, i m'hauria equivocat. Imagino que el meu currículum els encaixava, segurament pel fet de ser metge i de tenir una base genètica molecular, a més que era un moment de bonança econòmica. No ho sé, vaig enviar el currículum a quatre o cinc llocs, totalment a porta freda, i tres em van respondre amb una oferta. Així que vaig poder triar, cosa que no m'esperava, i vaig optar per l'hospital Mount Sinai de Nova York.

YOLANDA PORTER

El deure de l'escriptor és estar sempre buscant camins nous per explicar cada història de la millor manera possible

Bibliografia bàsica

Ullals
(La galera, 2011).
Amb Sebastià Roig. Novel·la.

El joc de Déu
(Bromera, 2010).
Novel·la.

Les grans epidèmies modernes
(La Campana, 2010).
Divulgació científica.

Immortals, sans i perfectes
(Edicions 62, 2008).
Divulgació científica.

El rei del món
(Columna, 2007). Novel·la.

Oriol i Tururut
(Cruïlla, 2007).
Amb il·lustracions de Sylvie Muzard. Narrativa infantil.

Quina gran persona! Herois quotidians i savis maldestres
(Brosquil, 2007). Narrativa.

Mugrons de titani
(Bromera, 2005).
Amb Sebastià Roig. Novel·la.

—**Què van significar per a vostè aquests deu anys a Nova York?**

—M'hi vaig formar com a científic i també com a persona. Sempre és una gran oportunitat conèixer altres cultures i altres llocs, i en aquest cas aprendre l'ètica del treball, no tant americana com de Nova York. El centre de la vida a Nova York és el treball. En general, la gent hi arriba per treballar, hi està uns anys, dóna tot el que pot i impulsa la seva carrera, aprèn, es forma, però poca gent s'hi queda per tota la vida. Hi ha novaiorquesos, és clar –hi ha Woody Allen–, però la majoria de la població, o almenys la gent amb què jo em relacionava, era gent de fora que hi anava a fer carrera. És una ciutat molt intensa, que crema molt, i treballaves vint-i-quatre hores. O sigui que això està molt bé durant un temps, però arriba un moment que et plantejes si és el que desitges per a tota la vida i comences a pensar en un canvi. Sense deixar de ser competitiu, sense renunciar al teu projecte professional, però de manera que sigui compatible amb un projecte familiar, amb un altre tipus de vida...

—**Per això retorna a Europa, o és casual?**

—No, ben bé casual no. Feia nou anys que era a Nova York. Professionalment havia fet bastant el que m'havia proposat, havia tingut un fill i viure amb un nano a Manhattan és complex. O sigui que ja pensàvem tornar a Europa a curt o mitjà termini quan va sorgir aquesta oportunitat de la Universitat de Leicester, que va ser magnífica. Potser el sud d'Europa està més orientat a l'oci i el nord entén més l'ètica del treball, i li dóna més importància sense arribar a l'extrem dels Estats Units, o de Nova York en concret. Ja sé que estic generalitzant, i això sempre és un risc, però alguna cosa hi ha. A Anglaterra, quan dius que aquí a l'agost les empreses tanquen, no ho comprenen. Als Estats Units encara era pitjor: allà no entenen ni que es tanquin les empreses pel dia de Nadal. La proximitat de la Constitució i la Puríssima –sobretot amb el calendari d'aquest 2011– seria inacceptable a qualsevol país

anglosaxó. Als Estats Units aquestes festes es traslladen al dilluns més pròxim, excepte el 4 de juliol. I Anglaterra és un punt mitjà: té aquest esperit de treball i competència, però una mica més atenuat, menys extrem. Per això quan vaig rebre l'oferta la vaig acceptar i ara visc al camp, amb una caseta i amb cotxe. Si no hagués sortit aleshores, hauria buscat la forma de deixar Nova York en un període raonable de temps.

—**I no li agradaria tornar?**

—Sí que m'agradaria, però de moment no m'ha sorgit cap oferta comparable i seguiré exiliat una temporada.

—**Si la ciència –com se sol dir– avança que és una barbaritat i a més hi ha tot aquest esforç de divulgació científica, hauriem de ser la societat més culta de la història, però apareixen polseres amb poders curatius i coses similars. No li fa venir ganes de tirar el barret al foc?**

—No, perquè precisament l'única manera de lluitar contra això és fer pedagogia. Això és el que vaig fer durant la pandèmia de grip: intentar dir que no ens podem creure tot el que surt a Internet. Ni tan sols se m'ha de creure a mi. Informem-nos, valorem les dades que sorgeixen i canviem d'opinió, si cal, en funció de les dades que sorgeixen. Els científics estem molt acostumats a canviar d'opinió a mesura que trobem noves dades, però al ciutadà, quan s'ha format una opinió, li és molt difícil de variar-la. És clar, aleshores té la percepció que les autoritats no saben què es porten entre mans, però és que les dades varien dia a dia i no és el mateix al principi de la pandèmia que quan tens uns mesos de perspectiva.

—**Què es va fer malament? Ho dic perquè potser s'havia de preveure el pitjor, certament, però cada mort de grip nova apareixia a les notícies sense cap comparativa de morts per la grip convencional i això va crear una gran alarma.**

—Les coses es podien haver fet millor, segur, però preparar-se per al pitjor em

Hem de tenir presents els referents culturals dels lectors d'ara, si no al final no llegirà ningú

sembla que era necessari. Que després sobrin vacunes no és important. Què hauria passat si hagués estat al revés? Sobre la política informativa, l'Organització Mundial de la Salut va optar per la màxima transparència, i és veritat que l'anunci de les víctimes mortals en el mitjans va causar un pànic innecessari quan numèricament, en canvi, eren insignificants en comparació amb la grip vella, o els accidents domèstics. Però aquesta és la primera gran pandèmia de l'era de la informació, de l'era d'Internet, i tu no pots preveure com es magnificarà la informació que es difon. Crec que hem d'aprendre a gestionar-ho, per donar-hi la resposta mèdica adequada, però també per trobar la complicitat de la gent, perquè si les autoritats recomanen una vacuna, però la gent no la vol prendre, tampoc no servirà de res.

—La vacuna de la grip nova no va pas ser rebuda amb els braços oberts i hi ha un moviment notable per la llibertat de vacunació.

—És absurd. Ens trobem ara nens que han mort de xarampió, quan tenim vacunes d'enorme eficàcia contra aquestes malalties. I parlem de gent educada, de nivell cultural alt, que ha tingut accés a una informació que després s'ha desmentit perquè ha resultat ser un error o perquè es tractava d'uns estudis incorrectes, però ells s'han quedat amb aquella idea i decideixen no vacunar els fills. Ens estem endarrerint dos segles.

—Hi ha també un auge de les medicines alternatives. Suposo que no totes poden posar-se al mateix sac.

—Hi ha qüestions diferents. Hi ha la qüestió de com el malalt viu la malaltia. La reacció del cos i de la ment de cadascú davant de la malaltia, des d'un constipat fins a una malaltia mortal, s'ha de tenir en compte. En aquest sentit, hi ha medicines alternatives que poden ajudar el pacient psicològicament. Fins i tot físicament poden ajudar o complementar la medicina convencional, ni que sigui per efecte

placebo. Ara, no tractem un càncer amb homeopatia, si us plau!

—Recentment va escriure que al cervell no s'hi veu cap rastre de l'ànima i em va recordar la polèmica que va provocar Stephen Hawking. Creu que la ciència avui ha exclòs l'existència de Déu?

—Crec que podem explicar el nostre món sense recórrer a la figura de Déu; ara, això no l'exclou. Són coses diferents. El concepte de Déu és molt plàstic. Es veu a través dels segles com la idea de Déu és dinàmica i s'adapta a les nostres insuficiències. Crec que la ciència pot explicar el món, però sempre quedaran àmbits fora del coneixement humà, i en aquest sentit qui vulgui sempre trobarà un lloc per a un Déu. La ciència no el necessita, però no l'exclou. Pel que fa a mi, jo m'estimo més saber que creure. El que hi pugui haver més enllà de la meua vida, ja ho descobriré.

Lluís Freixas Mascort
és escriptor i periodista.

*Jo m'estimo més saber que creure.
El que hi pugui haver més enllà
de la meua vida, ja ho descobriré*